

İstanbul Üniversitesi'nde yeni dönem Sahte Atatürkçülükten Gerçek Atatürkçülüğe

İstanbul Üniversitesi'nin yeni rektörü Prof. Dr. Tankut Centel ile arkadaşlarımız Özgür Billur ve İnan Kahramanoğlu görüştüler. İşte Rektör'ün Üniversite'ye ve Türkiye'ye verdiği mesajlar

TÜRK SOLU: Eski rektör **Alemdaroğlu** döneminde Hukuk Fakültesi dekanlığı ve yönetim kurulu üyeliği yaptınız. **Kemal Alemdaroğlu** ve onun yönetim anlayışını çok iyi tanıyoruz. Sizin önümüzdeki dönemde nasıl bir üniversite hedeflediğinize geçmeden önce, eski dönemin bir değerlendirmesini yapar mısınız?

TANKUT CENTEL: Önceki dönemin, öncelikle otoriter bir dönem olduğunu birçok öğretim üyesi teslim edecektir. Bu sadece benim beyanım olarak geçecek bir değerlendirme değil, -öğretim üyelerine de sorabilirsiniz- özellikle yönetim kurulunda görev yapan öğretim üyeleri eski dönemde oldukça rahatsız ve tedirgin olmuşlardır. Kurulların görüşlerine itibar edilmeyişi, kurullarda alınan kararlarda öğretim üyelerinin görüşlerinin sorulmaması bunun

en açık göstergesidir. Kendi hoşlarına gitmeyen bir görüş belirtildiğinde öğretim üyeleri ya susturulmuş ya da azarlanmışlardır.

Ben bu tür uygulamaların demokrasiye, Atatürkçülüğe ve laikliğe hizmet etmediği düşüncesindeyim. Nitekim bu düşünceyle göreve geldikten sonra, 23 Eylül'den itibaren, yapılan üç yönetim kurulu toplantısında son derece hoşgörülü oldum ve toplantıların demokratik bir çerçevede geçmesi için emek sarfettim. Senato toplantısında birçok konuda bana karşı çıkıldı. Bu konulardan bir tanesi doçentliğe veya profesörlüğe yükseltilecek kişilerin yurtdışında 6 ay süre ile kalma şartı konusuydu. Ben geçmişte buna muhalif kalmıştım. Bu konuda önümüze yeni bir yargı kararı geldi ve onu görüştük. Bunun gibi yardımcı doçent-

lerin deneme dersine tabi tutulmaması, bilgisayar ölçümü ya da formasyon eğitiminden geçirilmemeleri gibi önemli ilke kararları aldık. Geçmiş Senato kararlarını da değiştirdik.

Bütün bu kararların 2-2.5 saatlik bir görüşme sonrasında alındığını görüyorsunuz. Herkesin görüşlerini topladım ve görüşler sonucunda ortaya bir karar çıkarttık. Kararları beğenirsiniz beğenmezsiniz, ama önemli olan kurulların kararlarına itibar edilmesidir. Buradan her kararı çıkardığımı da söyleyemem. Mesela, ben yardımcı doçentlerin vakıf üniversitelerinde ders verme yasağının kaldırılmasını öneren bir teklif getirmiştim. Senatamız bunu kabul etmedi ve ben de buna muhalif kaldım. İstanbul Üniversitesi'nde bir rektörün genel bir karara muhalif kalması eski dönemde

görülmüş birşey değildir. En azından son yedi yılda böyle bir durum söz konusu olmamıştır. Biz eğer kendimize demokrat diyorsak ve demokratik ve özgür bir ortamda görev yaptığımızı iddia ediyorsak, herkesin muhalif olma hakkı olduğu gibi benim de muhalif kalma hakkım vardır. Öncekinden daha farklı bir uygulama döneminin başladığını söyleyebilirim.

TÜRK SOLU: **Alemdaroğlu**'nun görevden alınmasından sonra en çok tartışılan konu Atatürkçülük ve Atatürkçü üniversite oldu. **Alemdaroğlu** kendisinin tek dil, tek bayrak, tek ulusu savunduğu için bir komplo ile görevden alındığını iddia etti. Hatta Üniversitenin gericilerin eline geçtiğini söyleyenler bile oldu. Sizin bu konudaki yorumunuz nedir? Nasıl bir Atatürkçülük anlayışına sahipsiniz?

Önceki dönemin, öncelikle otoriter bir dönem olduğunu birçok öğretim üyesi teslim edecektir. Bu sadece benim beyanım olarak geçecek bir değerlendirme değil. Pek çok öğretim üyesi eski dönemde oldukça rahatsız ve tedirgin olmuşlardır. Kendi hoşlarına gitmeyen bir görüş belirtildiğinde öğretim üyeleri ya susturulmuş ya da azarlanmışlardır. Ben bu tür uygulamaların demokrasiye, Atatürkçülüğe ve laikliğe hizmet etmediği düşüncesindeyim.

Atatürkçülüğün özü tam bağımsızlık ve laikliktir

TANKUT CENTEL: Eski rektör yardımcılardan biri talihsiz bir beyanda bulundu: "İstanbul Üniversitesi gericilerin eline geçti." dedi. Bu çok talihsiz bir açıklamaydı. Çünkü geçmişe baktığımızda, başörtüsü olaylarının ilk takipçisi benim. Bunu övünmek için söylemiyorum ama türban konusundaki tutumumuz açıktır. **Leyla Şahin** ve arkadaşlarının soruşturmalarında bizzat ben bulundum. Şimdi böyle bir insana karşı kalkıp da, gerici denmesini ben doğru bulmuyorum. Talihsiz bir açıklama olarak görüyorum.

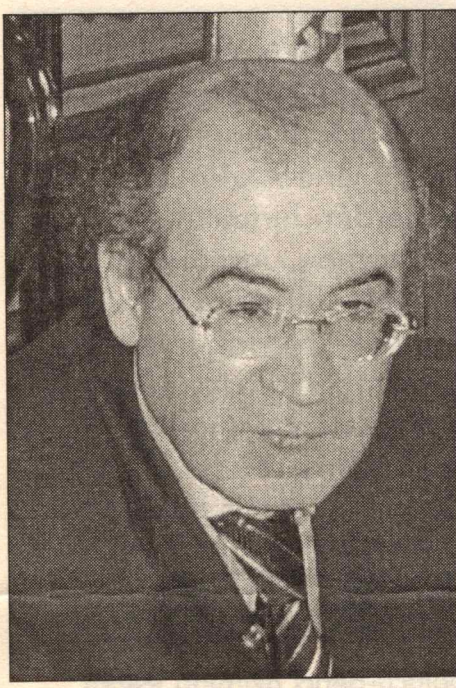
Benim Atatürkçülük anlayışım, temelde tam bağımsızlık ve laik devlet esasından geçer. Yani Atatürkçülüğün özü tam bağımsız olmak ve laikliktir. Böyle bir devleti, demokrasi düşüncesi içinde geliştirmeye dayanır. Bu anlayış çerçevesi içinde ülkemizin tam bağımsızlığının savunulması temel Atatürkçülük prensibidir. Laiklik de yine Atatürkçülüğün en duyarlı olduğu ilkelerden biridir. Bu iki konuda duyarlı olduğunuz zaman, Atatürkçülüğün özünü kavramış olacaksınız. Yani şekli birtakım unsurlarla ilgilenmek yerine, işin özünü görmek çok daha yerinde olacaktır.

TÜRK SOLU: Şekli Atatürkçülük deyimini daha önce de kullanmıştınız. Nedir şekli Atatürkçülük? Şekli Atatürkçülükle gerçek Atatürkçülük arasındaki fark nedir?

Gardrop Atatürkçülüğü gericiliği hortlatır

TANKUT CENTEL: Şekli Atatürkçülük, gardrop Atatürkçülüğü de dediğimiz şey, birtakım törenlerde çıkıp Atatürkçü gösterilerde bulunmaktır. Bu biçimseldir. Ya da çıkarınız, birtakım demeçler verirsiniz, Atatürkçü olduğunuzu ilan edersiniz. Ve bunlarla prim toplarsınız. Bu şekli Atatürkçülüktür. Atatürkçülüğün özünü innmiş hareketler değildir. Tam tersine Atatürkçülüğü geriletken olaylardır. Bu gericiliği hortlatır.

Onun yerine özde Atatürkçü hareket, ülkesinin tam bağımsızlığını ve laik devleti savunan anlayıştır. Bu anlayış içinde olanlar, gerçek Atatürkçü kişilerdir. Yapılan hareketlerin özünün ön planda olması gerekir. Yani öz mü biçimi belirleyecek, biçim mi özü belirleyecek konusunda bence önemli olan özdür. Atatürkçülüğün çekirdeğini geliştirmek esas olandır. Yoksa birtakım görkemli, gösterişli törenlerle ya da gösterilerle, ya da demeçlerle Atatürkçü olduğunu ilan etmek gerçek Atatürkçülük değildir. Böyle bir şekli Atatürkçülük anlayışı içerisinde hiçbir zaman olmadım ve

de olmam da sözkonusu değildir.

TÜRK SOLU: Özellikle 28 Şubat sonrası üniversitelerin, en başta da İstanbul Üniversitesi'nin gerici-şeriatçı yükselişe karşı önemli bir direnme mevzisi olduğunu gördük. İstanbul Üniversitesi tarihi boyunca Atatürkçü ve laik kimliği ile hep ön planda olmuştur. Bu sebeple kimi zaman hükümetlerle karşı karşıya da gelindi. İşte en son AKP hükümetinin YÖK Yasa Taslağı konusunda büyük tartışmalar yaşandı. Sizin bu gibi konularda tavrınızı merakla bekliyoruz.

İstanbul Üniversitesi Atatürk devrimlerinin kalesidir

TANKUT CENTEL: İstanbul Üniversitesi öteden beri, Atatürk ilke ve devrimlerinin kalesidir. Misyonu da budur, çizgisi de budur. Bu çizgi içerisinde yıllardan beri gelmiştir. Bundan sonra da bu çizgisini değiştirecek değildir. Ama sadece bu çizginin devamı olduğumuzu söylemek yetmez, bunun icraatını da göstermemiz gerekir.

Özellikle YÖK konusunda siyasi iktidarın ve ona yakın çevrelerin bir hamlesi var. Bu yasayı çevirip, içerisinden Atatürk İlkeleri ve İnkılap Tarihi dersini kaldırılması, başörtüsü yasağının ortadan kaldırılması gibi birtakım manevralar var.

Son manevra yurtdışına gidecek olan yüksek lisans ve doktora öğrencilerin sadece Milli Eğitim Bakanlığı kanalından gitmesi. Bu manevranın arkasında çok ince bir oyun yatıyor. Bizlerin İstanbul Üniversitesi'ne sokmadığı kişilerin, Milli Eğitim Bakanlığı kanalıyla devlet hesabına yurtdışına yollanıp, bunların zorunlu hizmetlerinin görülmesi nedeniyle üniversitelere

atanması sözkonusu olabilir. Ve bu kanaldan Atatürkçü olmayan kişiler yurtdışına gönderilip, sonra İstanbul Üniversitesi içerisinde konuşlandırılması hedeflenmektedir. Bu son derece tehlikeli bir gelişmedir. Bu konularda son derece duyarlı olmamız lazım.

Bunun gibi YÖK taslağında da, -geçmiş hükümetin hazırlanmış olduğu taslakta- son derece gericici hükümler var. Biz bunlara zamanında karşı çıktık. Önümüze yeni dönemde yine taslaklar konacak. Bu taslakların bir kısmı YÖK'ten gelecektir, bir kısmı Milli Eğitim Bakanlığı'ndan. Bunlar konusunda özellikle Atatürk ilke ve devrimleri, üniversite özerkliği, demokratik ve özgür üniversite mücadelesi ve de laiklik konusunda eğer yanlış hükümler varsa, yani Anayasa'ya ters düşecek hükümler varsa bunların karşısında her zaman için İstanbul

Üniversitesi olacaktır. Önümüzdeki dönemki mücadeleyi ben bu yolda geliştirmeyi düşünüyorum. Ve bu mücadelenin de sonuçta Atatürkçülüğe hizmet edeceğini düşünüyorum.

TÜRK SOLU: Her gün gazetelerden eski döneme ait birçok usulsüzlük ve yolsuzluk haberleri okuyoruz. Bunların bir kısmı oldukça ciddi iddialar. Üniversite yeni bir dönem başlayacağını söylemişsiniz. Bu yeni dönemde, eski dönemde gerçekleştiği iddia edilen yolsuzlukların ve usulsüzlüklerin üzerine gidecek misiniz?

Geçmişteki yolsuzlukların üzerine gideceğim

TANKUT CENTEL: Benim politikalarım içerisinde geçmişe sünger çekme politikası yok. Ama geçmişe sünger çek-

meyecek olduğumuzda da hukuk kurallarının dışına çıkıp, gereksiz soruşturmalarla eski dönemin yöneticilerinin rahatsız edilmesine karşıyım. Bu hukuksuzluk olacaktır. Eğer geçmiş dönemde birtakım usulsüzlükler ve yolsuzluklar varsa -ki bu iddia ediliyor- onların üzerine gitmek benim en önemli çabalarım içerisinde yer alacaktır. Bu çabalar sırasında ben yine hukuk içinde kalmaya çalışacağım.

TÜRK SOLU: Mesele kişisel değil yani..

TANKUT CENTEL: Hayır, benim kişilerle hiçbir meselem yoktur. Ben geçmişte de eski rektöre her zaman gerekli saygıyı göstermişimdir. Bunun kendi şahsıyla hiçbir ilgisi yoktur. İstanbul Üniversitesi Rektörü kim olursa ben o makama gerekli saygıyı gösteririm. Bizim mücadelemiz, davamız kişilerle değil. Önemli olan hukuk düzeni içinde kimler hukuksuzluk içinde olmuşsa, yargı kararlarını uygulamamışsa, yolsuzluk, usulsüzlük yapmışsa onların üzerine gitmektir. Bunlar için gerekli inceleme ve araştırmaları yaptırıyoruz. Eğer bunlardan soruşturma açılmayı gerektirecek olaylar varsa, orada soruşturma açma yoluna gideceğiz. Ama bu bir dönemin yöneticileri gitti, ben bunlara karşıyım, bunlara hemen soruşturma açalım, şeklinde bir anlayışa sahip değilim.

TÜRK SOLU: Ancak bu tip iddialar üniversitenin saygınlığına gölge düşürüyor..

İstanbul Üniversitesi bölünmüşlükten, parçalanmışlıktan kurtulacak

TANKUT CENTEL: Tabii, İstanbul Üniversitesi sonuçta bundan zarar görür. Bizim dışarıya vermek istediğimiz mesaj, İstanbul Üniversitesi'nin tüm mensuplarıyla birlik ve beraberlikten yana olduğudur. Barış ve uzlaşma istediği mesajdır. Bu mesajı biz dışarıya gösterebilirsek, İstanbul Üniversitesi bölünmüşlükten, parçalanmışlıktan kurtulur ve tek vücut olarak çizgisini devam ettirir.

TÜRK SOLU: Geçmiş dönemde en çok eleştirilen konulardan biri de belli bir siyasi partinin rektörlükle çok sıkı bir ilişki içinde olması, ayda bir o partinin başkanının ya da yöneticilerinin üniversitede konferans vermesiydi. Üniversite adeta o partiyle birlikte anıldı. Bu konuda sizin yorumunuz nedir?

TANKUT CENTEL: O kastettiğiniz partinin yöneticileriyle, sempatanlarıyla ben geçmişte birlikte oldum. Yani onların içlerinden gelen bir insanım. Ama benim onlardan ve önceki rektörden ayrılan bir yanımdır: Ben düşüncelerimi işime bulaştırmam. Biz burada kamu hizmeti